

ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR CONTABIL ÎN ASEM: ASPECTE DISTINCTIVE

HIGHER ACCOUNTING EDUCATION IN AESM: DISTINCTIVE ASPECTS

LAZARI Liliana

dr, conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, liliana.lazari@ase.md

ORCID ID: [0000-0001-8310-2341](https://orcid.org/0000-0001-8310-2341)

***Abstract.** This research presents the distinctive aspects of higher accounting education offered by the Academy of Economic Studies of Moldova (AESM), arising from the requirements faced by accounting education in higher education in the Republic of Moldova (RM). The topicality of the research is determined by the continuous changes in the regulatory framework of: higher education in the Republic of Moldova, accounting organization, requirements for the accounting profession established at the international level and not least by the transformations of economic processes, artificial intelligence, etc. The purpose of this research is to examine what are the offers of studies in the accounting field within AESM and what challenges are presented. The following scientific research methods were used in the study: analysis of the regulatory framework in higher education in the RM, synthesis of information on the organization of university accounting education in AESM, comparison to identify distinctive features, deducing challenges regarding dual and distance learning for accounting education.*

Keywords: educație contabilă, învățământ superior, studenți, cicluri de studii, forme de studii.

JEL Classification: M40, M41, A22, A23

Introducere. Analiza situației actuale în domeniul educației contabile și auditului în învățământul superior reprezintă un interes atât la nivel național confirmat de studiul “Accounting and Auditing Education. Strategies for Improvement MOLDOVA” [1] realizat sub egida Centrului pentru Reforma Raportării Financiare al Băncii Mondiale prin implicarea mediului universitar reprezentat de Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) și Universitatea de Stat din Moldova (USM) și de asociația profesională din domeniu reprezentată de Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști și Republica Moldova (ACAP), care putem menționa că reprezintă liderii în formarea profesională inițială realizată de universități și dezvoltarea profesională continuă realizată de organismul profesional. Examinarea pregătirii profesionale în domeniul educației universitare pe domeniul profesional 041. Contabilitate este de un interes înalt și datorită faptului că contabilitatea, auditul și analiza economică, se regăsesc în toate formele de proprietate ale entităților și în toate domeniile de activitate zi de zi, asigură calitatea informațiilor financiare pentru fiecare utilizator de informații ceea ce denotă valoarea profesiei pentru societate. Nu în ultimul rând interesul pentru pregătirea profesională universitară contabilă este confirmată și prin elaborarea Standardelor de Calificare pe domeniul în domeniul 0411. Contabilitate pentru ciclul I Licență, ciclul II Masterat, ciclul III Doctorat la nivel național din anul 2023 [3].

În acest context, realizarea studiului cu privire la examinarea și prezentarea aspectelor distinctive ale educației contabile universitare în ASEM reprezintă un interes în primul rând pentru potențialii candidați ce doresc să urmeze profesia contabilă și să avanseze în aprofundarea cunoștințelor și

competențelor profesionale, la fel pentru mediul universitar din RM și nu în ultimul rând pentru mediul economic care reprezintă angajatorii și beneficiarii rezultatelor muncii contabile.

Cercetări pe domeniul educației contabile universitare au fost realizate de către Grigori L., Lazari L., Bajan M., Dolghi C., Cojocar M., Căpățână S., Graur A., Erhan L., Caraman S., din România: Grosu V., Apostol C., Bunget O., Farcane N., Bliidișel R., Dumitrescu A., etc. – fapt ce determină atât un interes cât și o preocupare pentru mediul academic din domeniul contabilității.

Metodologia cercetării. Scopul prezentului studiu este de a cerceta și prezenta aspectele distinctive și caracteristice educației contabile universitare desfășurate în ASEM pentru cele trei cicluri: Licență, Masterat și Doctorat, dar și modul de adaptare al educației contabile la schimbări și impactul asupra educației contabile universitare în ASEM. După scopul funcțional fiind o cercetare exploratorie care stabilește aspectele specifice pentru educația contabilă universitară în ASEM în condițiile multiplelor schimbări existente pe domeniul educației dar și pe activitățile profesionale, din punct de vedere al modului de analiză a informațiilor supuse cercetării fiind o cercetare calitativă a cadrului normativ aferent studiului și cantitativă cu privire la sistematizarea datelor interne din ASEM. În baza cercetărilor realizate a fost stabilit următorul scop: elucidarea programele de studii furnizate pe domeniul educației contabile în ASEM și prezentarea caracteristicilor distinctive.

Conținut. În cadrul ASEM este constituită Facultatea de Contabilitate ce asigură gestiunea educației contabile la ciclul I Licență, Școala de Excelență în Economie și Business (ȘMEEB) pentru ciclul II Masterat, Școala de Doctorat (ȘD) pentru ciclul III Doctorat și pregătirea profesională este asigurată de către Departamentul Contabilitate, Audit și Analiză Economică (CAAE). În acest context, în figura 1 se prezintă programele de studii pe domeniul profesional 041. Contabilitate oferite de ASEM:

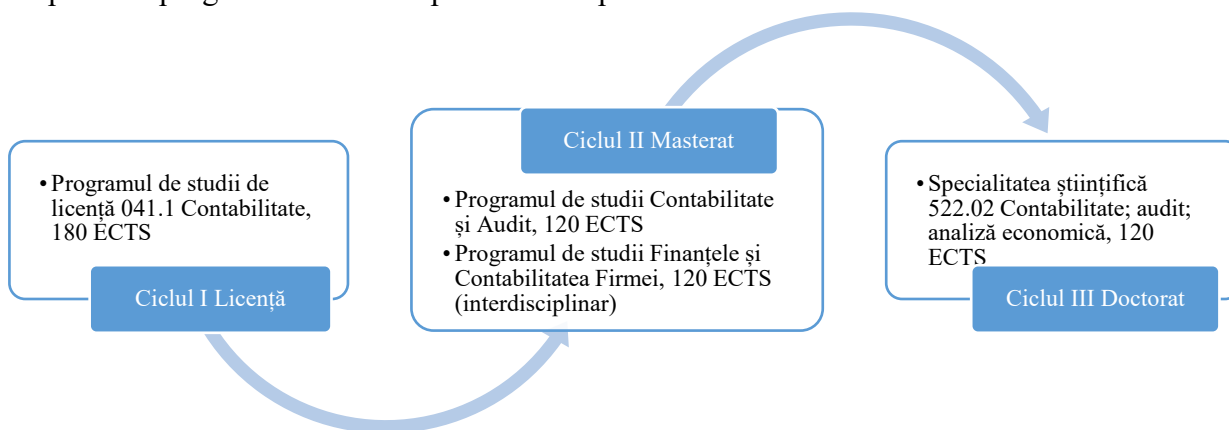

Figura 1. Programele de studii universitare pe domeniul profesional 041. Contabilitate oferite de ASEM

Sursa: elaborat de autor

Programul de studii 041.1 Contabilitate ciclul I Licență, ASEM asigură studii la forma de învățământ cu frecvență cu durata studiilor de 3 ani, învățământ cu frecvență redusă cu durata studiilor de 4 ani și cu durata studiilor de 3 ani în baza studiilor profesionale și de licență din domeniul general de studii științe economice (din anul 2018) și dispune de program comun de studii ASEM-USV (Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, România) unde își desfășoară studii din 2018 studenți din USV în ASEM și din ASEM în USV. Studiile oferite sunt organizate cu limba de predare română și limba de

predare rusă. În figura 2 se prezintă evoluția studenților absolvenți la programul de studii Contabilitate ciclul Licență în perioada 2018-2024:

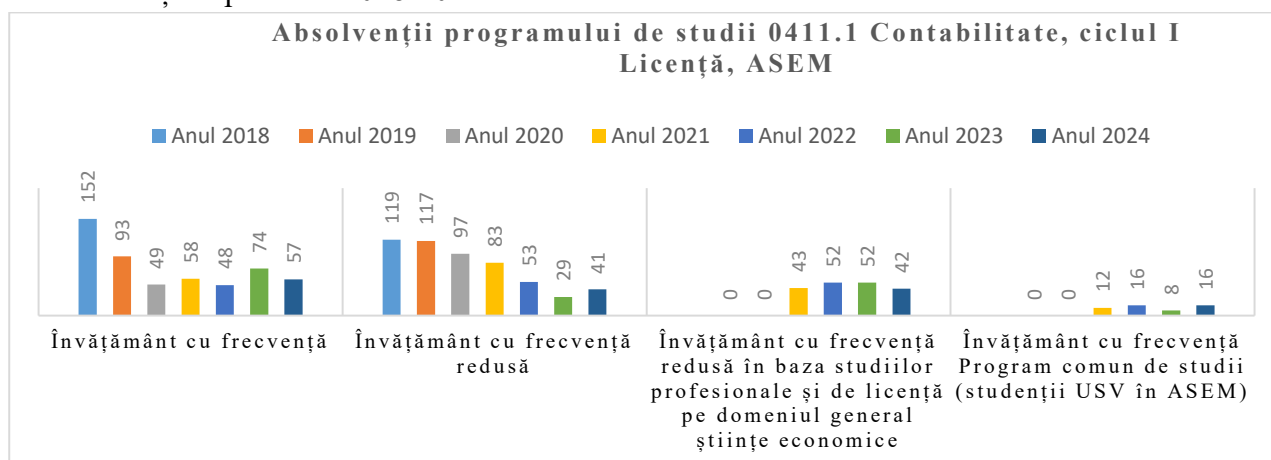

Figura 2. Evoluția studenților absolvenți la programul de studii Contabilitate ciclul Licență în ASEM

Sursa: elaborat de autor în baza Rapoartelor de activitate interne pentru perioada 2018-2024 [16]

Cu privire la programele de studii la ciclul II Masterat, ASEM oferă studii pentru programul Contabilitate și Audit (CA) atât la învățământ cu frecvență cât și învățământ cu frecvență redusă, programul interdisciplinar Finanțele și Contabilitatea Firmei (FCF) la învățământ cu frecvență cu predare în limba română și în limba rusă. În figura 3 se prezintă evoluția studenților absolvenți pe domeniul Contabilitate la ciclul II Masterat în perioada 2018-2024:

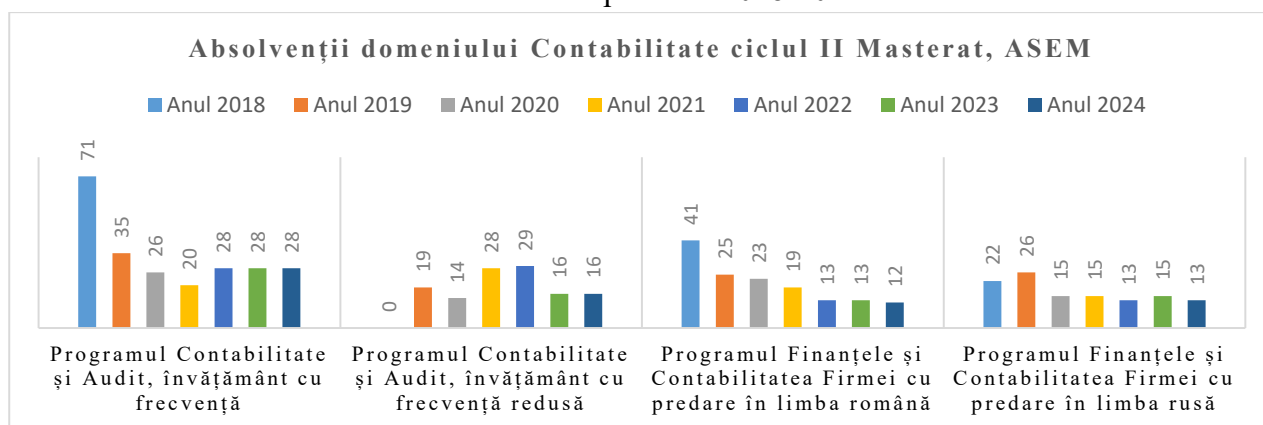

Figura 3. Evoluția studenților absolvenți pe domeniul Contabilitate la programele de studii la ciclul II Masterat în ASEM

Sursa: elaborat de autor în baza Rapoartelor de activitate interne pentru perioada 2018-2024 [16]

La ciclul III Doctorat pe domeniul profesional 041. Contabilitate este oferită specialitatea științifică 522.02 Contabilitate, audit, analiză economică, atât la învățământ cu frecvență cât și frecvență redusă, dar și cu formare în limba română și în limba rusă. La ciclul III Doctorat se organizează programul în cotutelă ASEM-USV la fel cu studenții ASEM în USV și studenții USV în ASEM. Ciclul III Doctorat este organizat pentru obținerea titlului științific de doctor în științe economice și obținerea titlului științific de doctor habilitat în științe economice. În figura 4 se prezintă

evoluția obținerii titlului științific de doctor și doctor habilitat la specialitatea științifică 522.02 Contabilitate; audit; analiză economică, la ciclul III Doctorat în perioada 2018-2024:

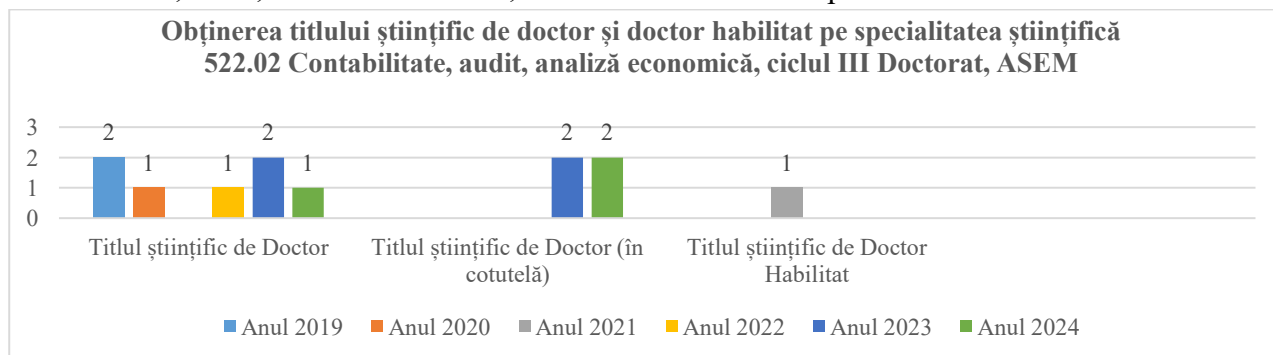

Figura 4. Evoluția obținerii titlului științific de doctor și doctor habilitat la specialitatea științifică 522.02 Contabilitate; audit, analiză economică ciclul III Doctorat în ASEM

Sursa: elaborat de autor în baza [Rapoartelor de activitate interne](#) pentru perioada 2019-2024 [16]

Sigur că existența ciclurilor Licență, Masterat și Doctorat pe domeniul profesional 0411. Contabilitate în ASEM reprezintă o oportunitate de formare profesională, avansare și dezvoltare ce este asigurată instituțional. Cu toate acestea putem menționa următoarele provocări în cadrul studiilor din domeniul educației universitare precum includerea formei de învățământ la distanță, formarea profesională prin învățământ dual, examinarea deschiderii programelor comune pentru ciclul II Masterat, toate aplicate la domeniul profesional 0411. Contabilitate.

Concluzii. Acest studiu prezintă o examinare în detaliu cu privire la programele de studii oferite pe domeniul de formare profesională 0411. Contabilitate în ASEM. În acest context ținem să menționăm formarea profesională etapizată pentru toate cele trei cicluri: Licență, Masterat, Doctorat, fiind asigurată formarea profesională și aprofundarea prin continuarea studiilor la toate cele trei cicluri de învățământ superior. În baza studiului realizat, putem confirma că studiile pe domeniul de formare profesională 0411. Contabilitate în ASEM sunt gata pentru a face față schimbărilor atât din domeniul educației cât din domeniul profesional și vor asigura sustenabilitatea profesională contabilă în Republica Moldova.

Referințe bibliografice.

- Accounting and Auditing Education, strategies for improvement MOLDOVA, Centre for Financial Reporting Reform WORLD BANK GROUP, 2019. Disponibil: <https://www.acap.md/fckeditorfiles/docs/20190129-moldova-concept-final-1201679101-763940210.pdf>
- Codul Educației Republicii Moldova nr. 152 din 17.04.2014. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138917&lang=ro#;
- Plan-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate din 10.02.2020. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_8.pdf, Regulament de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate nr. 1625 din 12.12.2019. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._1625_din_12.12.2019.pdf, Regulament-cadru de inițiere și organizare a programelor comune de studii superioare nr. 898 din 26.08.2020. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ord.898_programe_comune_1.pdf, Regulament cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master – ciclul II nr. 80 din 16.02.2022. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130035&lang=ro, NOMENCLATORUL domeniilor de studii și al specialităților în instituțiile de învățământ superior nr. 412

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

- din 12.06.2024 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143592&lang=ro, Regulament-cadru de organizare și desfășurare a evaluării finale a studiilor superioare de licență (ciclu I) și integrate nr. 1175 din 19.09.2023. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_1175_din_19.09.2023_evaluare_finala.pdf, Standardele de Calificare și Standardele de competență pe domeniul 0411. Contabilitate la ciclul de studii I Licență (6 CNC) https://mecc.gov.md/sites/default/files/6_cnc_contabilitate.pdf, II Master (7 CNC) https://mecc.gov.md/sites/default/files/7_cnc_contabilitate.pdf, III Doctorat (8 CNC) https://mecc.gov.md/sites/default/files/8_cnc_contabilitate.pdf, 2023
4. Manualul de reglementări Internaționale de educație, ediția 2019. International Accounting Education Standards Board. Disponibil: <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2021/01/HANDBOOK-OF-INTERNATIONAL-EDUCATION-PRONOUNCEMENTS-RO.pdf>
 5. Standarde Internaționale de Educație (IES). Disponibil: <https://www.iaesb.org/publications/manual-de-standarde-interna-ionale-de-educa-ie-2019>
 6. BAJAN, Maia, GRIGOROI, Lilia, LAZARI, Liliana. Educația contabilă în mediul universitar: provocări și perspective. În: International Scientific Conference on Accounting - ISCA 2024, Conferință Științifică Internațională, 5-6 aprilie 2024, Chisinau, 2024, p. 312-321, 0,75 c.a. ISBN 978-9975-167-61-1 (PDF). DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2024>. Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2024.pdf
 7. GRIGOROI, L., LAZARI, L. Educația universitară contabilă: avem nevoie de schimbare. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/9-16_16.pdf
 8. APOSTOL, C. Repere actuale în formarea viitorului specialist în contabilitate. Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2023.pdf
 9. GRIGOROI, L., LAZARI, L. Digitalizarea – mijloc sau scop al educației universitare contabile. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_05.04.19.pdf
 10. BUNGET, O. C., FARCANE, N., BLIDIȘEL, R. G., DUMITRESCU, A. C. Provocări și perspective în educația contabilă. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_05.04.19.pdf
 11. LAZARI, L., GRIGOROI, L. Compatibilitatea curriculumului universitar contabil cu cerințele profesiei contabile pe piața muncii și mediul IT: realități, nevoi și așteptări. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_aprilie_2021.pdf
 12. LAZARI, L. Adaptarea educației contabile la tendințele în schimbare. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/Culegere_teze_Colocviu_2023.pdf
 13. Planurile de învățământ pentru domeniul profesional 041. Contabilitate ciclul I Licență învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă. Disponibil: <https://ase.md/programe-licenta/>
 14. Planurile de învățământ pentru domeniul profesional 041. Contabilitate ciclul II Masterat programul de studii “Contabilitate și Audit” învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă și programul de studii “Finanțele și Contabilitatea Firmei” (interdisciplinar) învățământ cu frecvență. Disponibil: <https://ase.md/programe-master/>
 15. Planurile de învățământ pentru domeniul profesional 041. Contabilitate ciclul III Doctorat programul de studii pe specialitatea științifică 522.02 “Contabilitate; audit; analiză economică” învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă. Disponibil: <https://ase.md/programe-doctorat/>
 16. Raport de activitate al Departamentului Contabilitate, Audit și Analiză Economică pentru anii de studii 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024.